

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen

DOM
2010-03-03
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
19391-10
Enhet 14

SÖKANDE

Min Omsorg, Stockholm AB, 556593-0061
Oxenstiernsgatan 23
115 27 Stockholm

MOTPART

Stockholms stad

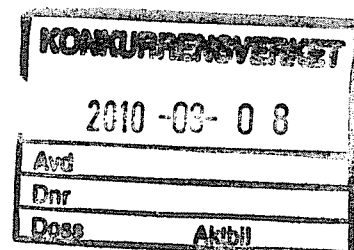
Ombud: Stadsadvokat Malin Lindvall
Stockholms stad
Stadsledningskontoret
Juridiska avdelningen
Stadshuset
105 35 Stockholm

SAKEN

Rättelse enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV)

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår Min Omsorg, Stockholm AB:s ansökan om rättelse enligt LOV.

Dok.Id 998

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag
09:00-15:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Stockholms stad, genom socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen, har bjudit in leverantörer att ansöka om att delta i valfrihetssystem avseende boende och daglig verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Valfrihetssystemet omfattar bl.a. korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § 6 LSS i form av korttidshem för barn, ungdom och vuxna (kategori A) samt daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och som inte utbildar sig (kategori D).

Enligt underrättelse daterad den 18 december 2009 (dnr 3.5-0720/2009) har Stockholms stad bl.a. beslutat att inte godkänna Min Omsorg, Stockholm AB (bolaget) enligt ansökningar nummer 27, 28 och 29 som leverantör i valfrihetssystemet ifråga med följande motiveringar.

”Ansökan 27 Min Omsorg AB – City korttidshem

Beskrivningen av kvalitetsarbetet är otillräcklig. Det framgår inte tydligt av sökandens beskrivning hur kvalitetsarbetet ska bedrivas. (...)

Ansökan 28 Min Omsorg AB – Hästklubben, daglig verksamhet

Beskrivningen av kvalitetsarbetet är otillräcklig. Det framgår inte tydligt av sökandens beskrivning hur kvalitetsarbetet ska bedrivas.

Beskrivning av målgruppen är inte godkänd. Enligt sökandens beskrivning är profilering dans, sång, IT, skönhetssalong och skapande verksamhet, vilket knappast är förenligt med en hästklubb.

Beskrivning av lokalerna är inte godkänd. Det framgår inte hur hygienutrymmen och gemensamma utrymmen är disponerade. (...)

Ansökan 29 Min Omsorg AB – Konsulterna, daglig verksamhet

Beskrivningen av kvalitetsarbetet är otillräcklig. Det framgår inte tydligt av sökandens beskrivning hur kvalitetsarbetet ska bedrivas.”

Bolaget ansöker om rättelse och yrkar att det ska godkännas som leverantör i nu aktuellt valfrihetssystem alternativt att det ska få komma in med komplettering till ansökningarna om deltagande i systemet.

Stockholms stad bestrider bifall till bolagets ansökan.

UTVECKLANDE AV TALAN

Bolaget anför till stöd för sin talan bl.a. följande.

Som inledningsinformation i förfrågningsunderlaget (del 2; *förvaltningsrättens anm.*) har Stockholms stad poängterat att den önskar *kortfattad* beskrivning. Detta har av bolaget tolkats som att en övergripande beskrivning ska ges och att de specifika frågor som anges i förfrågningsunderlaget ska besvaras. Bolaget har besvarat de specifika frågorna exakt. Däremot har bolaget lämnat endast övergripande beskrivningar eftersom det är detta som efterfrågas.

Bolaget har till punkt och pricka följt beskrivningen under rubriken "Kvalitetsarbete" i förfrågningsunderlaget. Motiveringen till att bolaget inte godkänts som leverantör i valfrihetssystemet ifråga är att bolaget inte tillräckligt tydligt beskrivit *hur* kvalitetsarbetet utförs. Under rubriken "Kvalitetsarbete" i förfrågningsunderlaget anges att utförare ska kunna visa metoder m.m. (dvs. inte hur). I bolagets ansökningar bekräftas och utvecklas detta begränsat p.g.a. hur frågan ställts och vad som framgår av ovan angiven inledningsinformation i förfrågningsunderlaget. Under rubriken "Kvalitetsarbete" i förfrågningsunderlaget räknas upp ett antal påståenden som ska uppfyllas för att utföraren ska godkännas. Avseende endast ett av dessa påståenden önskas även beskrivning av hur utförandet går till. På denna punkt – klagomålshandlingen – har bolaget också kortfattat beskrivit hur. Bolaget har avsiktligt inte beskrivit hur på övriga frågor, eftersom detta inte efterfrågas. Bolaget anser att dess svar gällande kvalitetsarbete uppfyller kraven i förfrågningsunderlaget.

Bolaget tror att Stockholms stads beslut har en annan grund. Vid kontakt med upphandlare vid Stockholms stad innan dagen för underrättelsen om beslutet att inte godkänna bolaget fick bolaget veta att det inte skulle komma att godkännas då det inte klarade de ekonomiska kraven. Anledningen till detta var att bolaget enligt upphandlaren lämnat in kreditupplysning från fel företag.

Bolaget informerades även om att det fanns brister i kvalitetssystemet. Senare har upphandlaren ändrat sig och bekräftat att bolaget har visat tillräcklig ekonomisk stabilitet. Bolaget har istället inte godkänts p.g.a. otillräckligt kvalitetssystem. Bolaget har efter att besluten fattats fått besked om att kompletteringar inte kan göras i det läget. Bolaget anser att gången varit konstig; först har som skäl för besluten angetts att bolaget inte uppfyller de ekonomiska kraven och sedan har skälen ändrats. Bolagets ansökningar har inte behandlats på ett rättvist sätt. Om Stockholms stad inte hade diskvalificerat bolaget på felaktig grund (ekonomisk), så hade bolaget sannolikt beretts möjlighet att genom komplettering förtydliga kvalitetssystemet. Bolaget har därför inte haft samma möjlighet att komma in med kompletteringar som andra sökanden. Handläggningen har inte varit rättvis. Eftersom bolaget har ett bra kvalitetssystem, som har granskats och godkänts av länsstyrelsen i och med bolagets tillstånd för de aktuella verksamheterna enligt LSS, skulle det sannolikt ha godkänts som leverantör om det hade fått möjlighet att förtydliga kvalitetssystemet.

Bolaget har gett in bl.a. e-postkorrespondens mellan bolagets ägare och upphandlare vid Stockholms stad i december 2009.

Stockholms stad anför bl.a. följande.

Bolagets ansökningar har inte godkänts på den grunden att krav som anges i förfrågningsunderlaget inte har uppfyllts. Bolaget har inte kommit in med uppgifter som styrker att ställda krav på kvalitetsarbete är uppfyllda. När det gäller en av ansökningarna avseende daglig verksamhet har därutöver beskrivningarna av målgrupp och lokaler inte godkänts.

I förfrågningsunderlaget ställs vissa krav avseende utförarens kvalitetsarbete. Avslutningsvis i förfrågningsunderlagets avsnitt om kvalitetsarbetet uppmanas sökanden att kortfattat beskriva hur kraven uppfylls. I bolagets ansökningar lämnas en redogörelse för hur klagomål ska hanteras. I övrigt har bo-

laget angett *att* kraven kommer att uppfyllas, men inte *hur*. Bolagets kvalitetssystem beskrivs överhuvudtaget inte. Det är inte fråga om att bolaget har lämnat kortfattade svar, utan efterfrågade beskrivningar avseende hur kraven uppfylls saknas helt och hållet.

Kompletteringar med uppgifter kopplade till tjänsten har inte tillåtits. Stockholms stad har inte, som bolaget gör gällande, tillåtit vissa leverantörer att komma in med kompletteringar i det avseendet, utan alla leverantörerna har i enlighet med LOV behandlats på ett likvärdigt sätt.

Bolaget anför härefter bl.a. följande.

Kraven i förfrågningsunderlaget är uppfyllda och bolaget ska godkännas enligt minst två av ansökningarna; Citykorttids och Konsulterna. För dagliga verksamheten Hästklubben har bolaget gjort ett uppenbart slarvfel.

I det åttonde stycket under rubriken "Kvalitetsarbete" i förfrågningsunderlaget anges följande. "Parterna ska vid behov sammanträda för genomgång av verksamheten. Sammanträdena ska protokollföras och undertecknas av båda parter. Sökande ska kortfattat beskriva hur kraven uppfylls." Bolaget har bekräftat detta genom svaret "[v]i ska svara mot alla de krav som ställs ovan." Bolaget har tolkat det som att beskrivningen av hur kraven uppfylls ska ske i samband med det sammanträde som nämns i samma stycke, inte som att hur i detta sammanhang är kopplat till hela frågan om kvalitetsarbete. Om Stockholms stad hade lagt in ett nionde stycke där det framgår att den önskar beskrivningar av hur för allt som anges under rubriken ifråga hade bolaget tolkat frågan annorlunda. Stockholms stad kan inte ändra villkoren och lägga till att den vill ha hur-beskrivningar av allting.

Bolaget beskriver sitt kvalitetssystem och hur bolaget arbetar med detta under rubriken "Verksamhetens innehåll" i förfrågningsunderlaget.

UTREDNINGEN I MÅLET

I ”Förfrågningsunderlag del 2 – Ansökan om att bli godkänd som utförare inom valfrihetssystemet (LOV) gällande kategori A” anges bl.a. följande.

(...)

”Ansökningsformuläret ska fyllas i. (...) Flera frågor i ansökningsformuläret kräver en kortfattad redogörelse av hur det ställda kravet uppfylls. Några frågor kräver ingen redogörelse och sökanden ska då sätta ett kryss i en ruta som bekräftelse på att kravet uppfylls.”

(...)

Kvalitetsarbete

”Uppföljningar från beställarens sida kommer att ske genom erfarenheter från individuella placeringar och genom generella uppföljningar av i avtalet utlovad kvalitet. Utföraren ska ha beredskap för att tillhandahålla uppgifter för denna uppföljning.

Utföraren ska kontinuerligt följa upp och minst en gång per år utvärdera resultat av verksamheten.

Utföraren ska ha ett väl fungerande kvalitetssystem med hänsyn till verksamhetens innehåll och i enlighet med för var tid gällande lagar, förordningar och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Kvalitetssystemet ska bl.a. omfatta ändamålsenliga rutiner för att förebygga och hantera brister som kan uppstå i verksamheten samt rutiner för att hantera och förebygga allvarliga missförhållanden i verksamheten.

Utföraren ska lämna en redogörelse för hur klagomål, synpunkter och förbättringsförslag tas om hand, utreds och åtgärdas.

Utföraren ska redovisa att dialoger/enkäter har genomförts och resultaten av dessa.

Utföraren ska kunna visa vilken metod för dialog/enkät som använts för målgruppen.

Beställaren har rätt att kontrollera och följa upp verksamheten. Beställaren ska för detta ändamål äga tillträde till de lokaler där verksamheten bedrivs samt få tillgång till sådana uppgifter om verksamheten som beställaren anser vara nödvändiga.

Parterna ska vid behov sammanträda för genomgång av verksamheten. Sammanträdena ska protokollföras och undertecknas av båda parter.

Sökande ska kortfattat beskriva hur kraven uppfylls.”

(...)

”Förfrågningsunderlag del 2 – Ansökan om att bli godkänd som utförare inom valfrihetssystemet (LOV) gällande kategori D” har i nu aktuella delar samma innehåll som ovan.

I bolagets ansökan om att bli godkänd som utförare inom valfrihetssystemet (LOV) gällande kategori D (Konsulterna) anges följande under rubriken ”Kvalitetsarbete”.

”Vi ska svara mot alla de krav som ställs ovan. Vi ska redovisa resultatet av dialoger/enkäter. Vi ska arbeta med brukarvänliga verktyg som ex. Pict o stat. Vi ska köpa tjänster av FUB gällande BUKU som utvärderingsmetod. Klagomål ska ses som en möjlighet till förbättring. Klagomål ska dokumenteras sakligt. Vem lämnar klagomålet? Vad avser klagomålet? Klagomålet ska hanteras av föreståndare och återkoppling till den som klagat ska lämnas inom 5 arbetsdagar. Vi har särskild blankett för klagomålshantering. Klagomål sparas i pärm och summering görs av föreståndare varje år. Denna summering tas med när verksamhetsberättelsen skrivs. Från hemsidan ska man kunna framföra synpunkter, förslag till förbättringar.”

I bolagets två andra ansökningar ifråga anges under rubriken ”Kvalitetsarbete” i stort sett samma som ovan.

DOMSKÄL

Tillämplig lagstiftning

Enligt 10 kap. 1 § första stycket LOV får en leverantör, som gör gällande att en upphandlande myndighet brutit mot en bestämmelse i denna lag, ansöka om rättelse hos allmän förvaltningsdomstol.

I 10 kap. 2 § LOV anges följande. Om den upphandlande myndigheten brutit mot någon bestämmelse i denna lag och detta medfört att en leverantör lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta om att den upphandlande myndigheten ska vidta rättelse.

I 1 kap. 2 § LOV stadgas följande. Den upphandlande myndigheten ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt. Den upphandlande myndigheten ska iaktta principerna om öppenhet, ömsesidigt erkännande och proportionalitet när den tillämpar valfrihetssystem.

Enligt 6 kap. 2 § LOV får den upphandlande myndigheten medge att en sökande rättar en felskrivning eller något annat uppenbart fel i ansökan samt begära att en ansökan förtydligas eller kompletteras.

Enligt 8 kap. 1 § LOV ska den upphandlande myndigheten godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunderlaget och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap. 1 §, som inte är aktuell i detta mål.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrättens prövning i mål som det nu aktuella utgör en kontroll av om det, på grundval av vad sökanden har framfört i målet, finns anledning att besluta om rättelse med stöd av 10 kap. 2 § LOV.

Grund för ett ingripande enligt LOV kan föreligga bl.a. om det visas att den upphandlande myndigheten vid tillämpningen av valfrihetssystem har åsidosatt det grundläggande kravet på likvärdighet eller den grundläggande principen om öppenhet i 1 kap. 2 § LOV. Det föregående kravet innebär att alla leverantörer ska behandlas lika och ges lika förutsättningar. Principen om öppenhet innebär bl.a. att förfrågningsunderlaget ska vara klart och tydligt.

Bolaget har gjort gällande att det utifrån vad som anges under rubriken ”Kvalitetsarbete” i förfrågningsunderlaget är oklart vilken information som efterfrågas och vidare att bolagets ansökningar uppfyller samtliga krav som ställts upp under samma rubrik.

Den sista meningen i förfrågningsunderlagets del avseende kvalitetsarbete – ”[s]ökande ska kortfattat beskriva hur kraven uppfylls” – har visserligen dispositionsmässigt placerats på raden närmast under det föregående stycket.

Detta ska-krav kan trots det inte tolkas på annat sätt än att det omfattar hela frågan om kvalitetsarbete och att sökanden således ska lämna en kortfattad beskrivning av hur samtliga krav som ställts upp under rubriken uppfylls.

Även om detta skulle ha varit än tydligare om en tom rad mellan det föregående stycket och meningen ifråga hade förts in, har förfrågningsunderlaget

inte utifrån vad som har kommit fram i målet sådana brister att Stockholms stad i och med utformningen av underlaget brutit mot den grundläggande principen om öppenhet i 1 kap. 2 § LOV.

Det är ostridigt att bolaget i sina ansökningar inte under rubriken ”Kvalitetsarbete” har beskrivit hur samtliga krav ifråga uppfylls. Att en viss beskrivning av kvalitetssystemet och hur bolaget arbetar med detta gjorts i en annan del av ansökningarna medför inte att nu aktuellt ska-krav är uppfyllt. Stockholms stad har därmed inte, utifrån vad som har kommit fram i målet, genom att inte godkänna bolaget som leverantör i valfrihetssystemet ifråga på av bolaget ingivna ansökningar brutit vare sig mot kravet på likvärdighet i 1 kap. 2 § eller mot 8 kap. 1 § LOV.

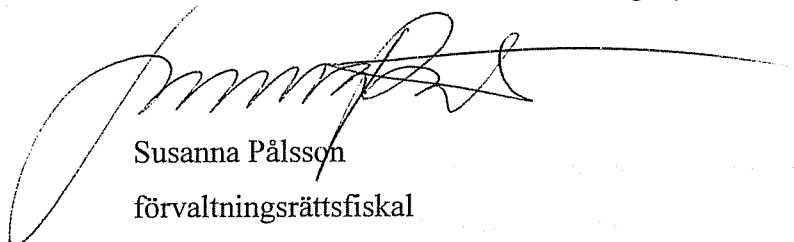
Bolaget har vidare anfört att Stockholms stad inte har tillåtit bolaget, till skillnad mot andra sökanden, att komma in med kompletteringar till dess ansökningar om att delta i valfrihetssystemet ifråga.

Inledningsvis konstateras att den upphandlande myndigheten enligt 6 kap. 2 § LOV får medge rättelse av en felskrivning eller något annat uppenbart fel i en ansökan samt begära att en ansökan förtydligas eller kompletteras. Något krav på den upphandlande myndigheten att medge eller begära sådana korrigeringar ställs inte upp. En upphandlande myndighet kan därmed inte bryta mot denna bestämmelse i sig. Det avgörande i denna del är istället om något av kraven eller någon av principerna i 1 kap. 2 § LOV har åsidosatts i och med Stockholms stads hantering av ansökningarna i nu aktuell process.

Av utredningen i målet framgår inte att någon sökande har tillåtits att komma in med komplettering motsvarande sådan som bolaget önskar få göra. Stockholms stad har därmed inte, utifrån vad som kommit fram i målet, genom sin hantering av ansökningarna brutit mot kravet på likvärdighet i 1 kap. 2 § LOV.

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att det saknas skäl för ingripande enligt LOV på de av bolaget angivna grunderna. Bolagets ansökan om rättelse ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A)

Susanna Pålsson
förvaltningsrättsfiskal

Föredragande har varit Erica Nyström.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

